

УДК 355.233.1: [005.52+355.5]: 355.457(477)

О. О. ПШЕНИЧНА

ад'юнкт

Національна академія Державної прикордонної служби України
ім. Богдана Хмельницького, м. Хмельницький

СУТНІСТЬ, СТРУКТУРА ТА ОСОБЛИВОСТІ ЗМІСТУ ПОНЯТТЯ “ПРОФЕСІЙНА ГОТОВНІСТЬ ОФІЦЕРІВ-ПРИКОРДОННИКІВ ДО ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДІВ АНАЛІЗУ РИЗИКІВ В ОПЕРАТИВНО-СЛУЖБОВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ”

У статті з'ясовано, що готовність майбутніх офіцерів-прикордонників до застосування методів аналізу ризиків в оперативно-службовій діяльності відрізняється складністю та багатогранністю. Автор характеризує її як професійно важливу особистісну властивість, що забезпечує належний рівень застосування методів аналізу ризиків в оперативно-службовій діяльності, охоплює усвідомлення майбутніми фахівцями значення й ролі цієї готовності для ефективного вирішення завдань оперативно-службової діяльності, систему знань, а також умінь і навичок належного застосування методів аналізу ризиків в оперативно-службовій діяльності. Подано характеристику структурних компонентів готовності майбутніх офіцерів-прикордонників до застосування методів аналізу ризиків в оперативно-службовій діяльності, зокрема мотиваційно-особистісного, когнітивно-пізнавального та операційно-результативного.

Ключові слова: офіцер-прикордонник, ризик, аналіз ризиків, мотиваційно-особистісний, когнітивно-пізнавальний та операційно-результативний компоненти, професійна діяльність, охорона кордону.

Офіцери – керівники органів охорони державного кордону – приймають рішення щодо організації оперативно-службової діяльності в умовах інформаційної невизначеності. У сучасних умовах виконання персоналом органів охорони державного кордону завдань оперативно-службової діяльності неможливе без належної аналітичної діяльності та готовності до застосування методів аналізу ризиків. З огляду на це в професійній підготовці майбутніх офіцерів-прикордонників потрібно цілеспрямовано готувати їх до ефективних дій в умовах невизначеності, формувати вміння обґрунтовано приймати управлінське рішення та оцінювати ризики при організації оперативно-службової діяльності прикордонних підрозділів.

Поняття професійної готовності почали вживати в кінці XIX ст. у психологічних дослідженнях установки. У наш час це поняття є важливою категорією теорії діяльності, що тлумачать по-різному. Зокрема, за функціонального підходу (М. Дьяченко, Л. Кандибович, К. Платонов, В. Слассьонін та ін.) готовність розглядають як активізацію психічних функцій людини, як цілеспрямоване вираження особистості, як усвідомлену спрямованість на виконання діяльності, як робочу мобілізацію професійних і психологічних можливостей людини. Загалом за функціонального підходу

готовність – це певний функціональний стан, відносини, що характеризують поведінку людини, психологічна й соціальна установка.

За особистісного підходу (Л. Виготський, О. Леонт'єв, С. Рубінштейн та ін.) готовність є виявом індивідуально-особистісних якостей, зумовлених характером майбутньої діяльності, комплексом різнорідних властивостей, що відрізняються за місцем і функціями в регуляції діяльності особистості. У структурі готовності вчені виокремлюють цілий комплекс ознак, зокрема спрямованість інтелектуальних процесів, спеціалізовану спостережливість, творчу уяву, належний рівень стеничних емоцій, гнучку увагу, здатність до саморегуляції тощо. За особистісно-діяльнісного підходу (А. Деркач, Б. Ломов, В. Серіков та ін.) готовність розуміють як інтегральне особистісне утворення, систему ціннісних, когнітивних, емоційно-вольових та операційно-поведінкових особистісних якостей, що необхідні для ефективної діяльності фахівця.

Загалом у психолого-педагогічних дослідженнях визначено, що готовність є основною умовою виконання будь-якої діяльності. Учені говорять про інтегративний характер готовності як особистісного утворення. Представники всіх підходів розглядають поняття готовності в контексті підготовки особистості до професійної діяльності, трактуючи її як результат професійної підготовки, як особливий психічний стан, що визначає активність людини при підготовці до професійної діяльності.

Щодо структури готовності особистості до професійної діяльності вчені також висловлюють кілька позицій. Так, наприклад, М. Дьяченко й Л. Кандибович у структурі готовності виокремлюють такі елементи: 1) позитивне ставлення до діяльності, професії; 2) адекватність вимогам діяльності; 3) необхідні знання, уміння та навички; 4) стійкі, професійно важливі особливості сприйняття, уваги, емоційних і вольових процесів [4, с. 20]. Учений О. Старчук говорить про трикомпоненту структуру фізичної готовності майбутніх офіцерів до військово-професійної діяльності та виокремлює особистісно-мотиваційний, змістово-діяльнісний та оцінно-рефлексивний компоненти [7, с. 50–51]. На думку З. Курлянд, Р. Хмелюк та А. Семенової, компонентами готовності є професійна самосвідомість, ставлення до діяльності, мотиви, знання про предмет та способи діяльності, навички й уміння практичного використання цих способів, а також професійно значущі особистісні якості [6, с. 226]. Дослідник А. Чудик у структурі готовності офіцера-прикордонника до застосування спеціальних засобів і заходів фізичного впливу виокремлює мотиваційно-особистісний, когнітивно-інформаційний та операційно-діяльнісний компоненти [9, с. 68].

Результати аналізу наукових джерел засвідчують, що вчені тлумачать готовність як складне багатоконпонентне утворення. Переважно в структурі готовності до діяльності виокремлюють мотиваційну складову (спрямованість, основні мотиви, цінності), особистісну (здібності та індивідуально-психологічні якості), когнітивну чи пізнавальну (необхідні

знання) та діяльнісну, тобто практичну або результативну (система вмінь і навичок).

Метою статті є розкриття сутності, структури та особливостей змісту поняття “професійна готовність офіцерів-прикордонників до застосування методів аналізу ризиків в оперативно-службовій діяльності”.

З огляду на те, що склад готовності до професійної діяльності вчені розглядають у тісному зв'язку з характером і змістом самої діяльності, готовність майбутніх офіцерів-прикордонників до застосування методів аналізу ризиків в оперативно-службовій діяльності можна трактувати як особистісне утворення, що охоплює усвідомлення ними значення аналізу ризиків для ефективної оперативно-службової діяльності та загалом охорони державного кордону, систему знань щодо особливостей застосування методів аналізу ризиків, а також уміння та навички ефективно застосовувати методи аналізу ризиків в оперативно-службовій діяльності. З урахуванням цього в структурі готовності майбутніх офіцерів-прикордонників до застосування методів аналізу ризиків в оперативно-службовій діяльності можна виокремити такі компоненти, як мотиваційно-особистісний, когнітивно-пізнавальний та операційно-результативний.

При цьому мотиваційно-особистісний компонент готовності до застосування методів аналізу ризиків в оперативно-службовій діяльності варто вважати системотвірним. Цей компонент у структурі готовності майбутніх офіцерів-прикордонників до застосування методів аналізу ризиків в оперативно-службовій діяльності охоплює систему мотивів, цінностей, інтересів, пов'язаних з прикордонною службою, та безпосередньо застосуванням методів аналізу ризиків в оперативно-службовій діяльності.

Насамперед, підкреслимо, що для належного застосування методів аналізу ризиків в оперативно-службовій діяльності важливе значення має загальна особистісна спрямованість офіцера-прикордонника. Професійна спрямованість офіцера-прикордонника як сукупність установок, інтересів, потреб, ідеалів, переконань фахівця є особливою системою його спонукань до застосування своїх сил і здібностей для безпосереднього виконання завдань державної прикордонної політики [2, с. 125]. Саме професійна спрямованість визначає емоційно-пізнавальне ставлення офіцера-прикордонника до своєї професії загалом та до застосування методів аналізу ризиків в оперативно-службовій діяльності зокрема. Вона безпосередньо позначається на прагненні офіцера-прикордонника належними чином виконувати свої службові обов'язки, підвищувати свій рівень кваліфікації, зокрема щодо застосування методів аналізу ризиків в оперативно-службовій діяльності.

У цьому контексті важливе значення має належне ставлення офіцера-прикордонника до своєї держави, до службового обов'язку. Це зумовлено тим, що, як зазначав В. Сухомлинський, патріотизм “проникає в усе, що пізнає, уміє, робить, до чого прагне, що любить і ненавидить людина. Особливо сильно і яскраво патріотичні почуття і переконання виражаються в

силі духу, у волі людській тоді, коли Батьківщина в небезпеці, в годину найтяжчих випробувань” [8, с. 131]. Ключовим тут є те, що офіцер-прикордонник, який вболіватиме за свою країну, буде більш ретельно ставитись до своїх службових обов’язків.

Зазначений компонент передбачає позитивне ставлення майбутніх офіцерів-прикордонників до вивчення питань щодо застосування методів аналізу ризиків в оперативно-службовій діяльності, усвідомлене намагання працювати в цьому напрямі. Цей компонент стосується розуміння майбутніми офіцерами-прикордонниками необхідності опанування знань про застосування методів аналізу ризиків в оперативно-службовій діяльності. Він також охоплює інтерес до питань застосування методів аналізу ризиків в оперативно-службовій діяльності, прагнення підвищувати свій рівень знань про особливості застосування методів аналізу ризиків в оперативно-службовій діяльності.

До цього компонента готовності до застосування методів аналізу ризиків в оперативно-службовій діяльності варто зарахувати також особистісні якості курсантів. У цьому випадку йдеться про те, що професійна діяльність офіцера-прикордонника висуває високі вимоги до його інтелектуальних та аналітичних характеристик. Досить часто офіцер-прикордонник повинен приймати рішення в складних, непередбачуваних умовах, коли немає достатньої інформації, коли найменша помилка може призвести до серйозних наслідків. Саме тому офіцер-прикордонник повинен уміти швидко оцінювати обстановку, виконувати оперативні та одночасно ефективні дії в надзвичайно стислі терміни.

Крім того, часто діючи на віддалі від керівних підрозділів, офіцер як керівник органу охорони державного кордону повинен самостійно приймати рішення з урахуванням загроз безпеці, життю й здоров’ю прикордонників з боку можливих порушників державного кордону. З огляду на це, як зазначає О. Діденко, офіцер-прикордонник повинен уміти самостійно, критично мислити, уміти розв’язувати проблеми, орієнтуватися в інформаційному просторі, мати високий рівень творчого потенціалу та знаходити шляхи вирішення різнопланових професійних завдань [2, с. 97]. Творчий підхід до справи допоможе офіцеру прогнозувати виникнення проблемних питань, передбачати можливі наслідки оперативно-службових ситуацій, швидко реагувати на непередбачені зміни ситуацій, що виникають на державному кордоні, а також відхилятися від традиційних схем мислення та уникати шаблонності в прийнятті рішень тощо [3].

Для виконання завдань оперативно-службової діяльності офіцер-прикордонник повинен мати відповідні показники розвитку пізнавальних психічних процесів, зокрема уваги, пам’яті, мислення. Без цього він не зможе вирішувати складні завдання аналітичного характеру. Крім того, офіцер-прикордонник повинен бути готовим до роботи в умовах дефіциту часу, до граничного фізичного навантаження, максимальних фізичних і вольових зу-

силь. Його має відрізняти емоційно-вольова стійкість, сила волі, готовність долати труднощі, наполегливість, рішучість, впевненість у своїх силах.

Загалом мотиваційно-особистісний компонент характеризує спонукальний аспект готовності до застосування методів аналізу ризиків в оперативно-службовій діяльності й містить стійкі мотиви, цілі, потреби, ціннісні установки щодо вивчення особливостей застосування методів аналізу ризиків в оперативно-службовій діяльності, усвідомлення важливості зазначеної готовності для подальшої професійної діяльності, систему ціннісних орієнтацій і смислових установок, які спонукають до систематичної роботи з формування в себе готовності до застосування методів аналізу ризиків в оперативно-службовій діяльності, а також стосується особистісних якостей, необхідних для належного застосування методів аналізу ризиків в оперативно-службовій діяльності.

У свою чергу, когнітивно-пізнавальний компонент готовності до застосування методів аналізу ризиків в оперативно-службовій діяльності – це сукупність науково-теоретичних знань про специфіку застосування методів аналізу ризиків в оперативно-службовій діяльності. Зокрема, для належного виконання своїх службових обов'язків начальник органу охорони державного кордону і його заступник у повному обсязі відповідають за інформаційно-аналітичну роботу та зобов'язані знати:

- суть і зміст організації інформаційно-аналітичної діяльності та застосування системи управління ризиками в Державній прикордонній службі України;
- завдання та принципи інформаційно-аналітичної діяльності, а також завдання, що покладаються на інформаційно-аналітичні підрозділи;
- основні документи, які регламентують інформаційно-аналітичну діяльність та провадження аналізу ризиків;
- форми, способи та принципи інформаційної взаємодії;
- порядок, основні форми та методику підготовки інформаційно-аналітичних (аналітичних) матеріалів і документів та методику проведення аналітичних досліджень;
- порядок та строки підготовки (подання) звітних документів за результатами оперативно-службової діяльності;
- методологічні основи аналізу ризиків у ДПСУ, а також суть, зміст, мету аналізу та управління ризиками;
- особливості інформативної моделі та аналітичного процесу;
- методологію та порядок запровадження аналізу ризиків у діяльність Державної прикордонної служби України;
- правові основи здійснення аналізу ризиків у ДПСУ;
- вимоги до структурних підрозділів та персоналу, який виконує завдання у сфері аналізу ризиків;
- критерії оцінювання інформації та джерела інформації для аналізу ризиків (джерела інформації в ДПСУ, джерела інформації для оцінювання загроз і ризиків);

- підходи та критерії, які використовують підрозділи аналізу ризиків для оцінювання інформації, і її джерела;
- особливості оцінювання інформації за методом 4x4 (європейський досвід застосування методик оцінювання інформації);
- види, структуру та вимоги до продуктів з аналізу ризиків;
- зміст і порядок проведення ситуативного аналізу ризиків;
- стратегічний аналіз (SWOT-аналіз як метод стратегічного аналізу);
- методологічні основи профілювання ризиків;
- порядок організації та здійснення профілювання ризиків;
- опис сфери загрози (правопорушення) та ризику, що з нею пов'язаний;
- вимоги до обігу інформації з аналізу ризиків.

Загалом зміст когнітивно-пізнавального компонента готовності до застосування методів аналізу ризиків в оперативно-службовій діяльності охоплює систему знань про особливості інформаційно-аналітичного забезпечення оперативно-службової діяльності органів охорони державного кордону, методологію аналізу ризиків, специфіку застосування системи аналізу ризиків, порядок проведення ідентифікації ризиків і загроз, порядок організації та здійснення профілювання ризиків тощо.

Значення операційно-результативного компонента готовності майбутніх офіцерів-прикордонників до застосування методів аналізу ризиків зумовлено тим, що офіцер-прикордонник повинен уміти використовувати інформаційні ресурси для вирішення завдань з охорони державного кордону, здійснювати пошук необхідної інформації у сфері правоохоронної діяльності. Особливо важливе значення має вміння офіцера-прикордонника працювати з інформацією та застосовувати методи аналізу ризику при прийнятті управлінського рішення. Як зазначає Дж. Джонстоун, необхідність проведення правильного аналізу набуває особливої ваги в ситуації прийняття фундаментальних рішень [1, с. 15]. Щодо цього варто додати, що спільним у всіх визначеннях терміна “ризик” є “невизначеність”: чи відбудеться небажана подія, чи ні; чи виникне при цьому небажаний (небезпечний) стан системи, чи ні. Така недостатня кількість інформації при дослідженні явищ, процесів і ситуацій споріднює поняття “ризик” із процедурою “прийняття рішень” за умови недетермінованих параметрів.

Офіцер-прикордонник – начальник відділу прикордонної служби – повинен здійснювати безперервний збір, добування, опрацювання даних обстановки й прогнозувати її перспективи, враховуючи резерви, укомплектованість персоналом і технікою, стан озброєння, техніки, інженерних споруд і загороджень, спеціальних засобів тощо, для успішного виконання оперативно-службових завдань у встановлені терміни та за будь-яких умов [5, с. 84].

Рішення офіцера-прикордонника – керівника має враховувати всі явища і сторони оперативно-службової діяльності органу охорони державного кордону, ґрунтуватися на правильній оцінці обстановки, знанні сил,

засобів і способів досягнення мети [5, с. 110]. Для прийняття відповідного рішення й планування оперативно-службової діяльності офіцер-прикордонник – керівник органу охорони державного кордону повинен уміти аналізувати обстановку на відповідній ділянці державного кордону, визначати фактори загрози національній безпеці. Загалом уміння офіцерів-прикордонників працювати з інформацією, здатність сприймати та аналізувати нову інформацію, вільно орієнтуватись в інформаційному середовищі є передумовою прийняття ефективних управлінських рішень, вибору оптимальної стратегії професійної діяльності.

З огляду на це операційно-результативний компонент у структурі готовності до застосування методів аналізу ризиків в оперативно-службовій діяльності поєднує систему вмінь, серед яких найбільш значущими є такі, як:

- організовувати збирання та узагальнення інформації, працювати з нею;
- готувати інформаційно-аналітичні (аналітичні) матеріали та документи, проводити аналітичні дослідження;
- застосовувати інформаційні технології в процесі інформаційно-аналітичної діяльності;
- проводити статистичне спостереження та готувати статистичне зведення;
- визначати чинники, які впливають на систему аналізу ризиків;
- проводити аналіз ризиків у сфері охорони державного кордону;
- оцінювати інформацію за методом 4x4;
- готувати документи з аналізу ризиків та інформаційно-аналітичні матеріали для прийняття управлінських рішень;
- застосовувати прикладне програмне забезпечення в процесі інформаційно-аналітичної діяльності (текстові, графічні, табличні редактори).

Значення вмінь здійснювати інформаційно-аналітичну діяльність загалом та застосовувати методи аналізу ризиків зумовлено тим, що сфера охорони кордону є надзвичайно динамічною, комплексною. Офіцер-прикордонник повинен уміти фіксувати та опрацьовувати інформацію, давати об'єктивну оцінку ситуації на основі наданої інформації, вибирати інформацію, необхідну для вирішення поставленого завдання. Уміння діагностувати стан організації та її навколишнє середовище є одним з ключових для керівника.

Загалом сформованість операційно-результативного компонента готовності майбутніх офіцерів-прикордонників до застосування методів аналізу ризиків в оперативно-службовій діяльності виражається в сукупності вмінь щодо належного застосування методів аналізу ризиків, що оптимальним чином забезпечують ефективне виконання завдань з охорони державного кордону.

Висновки. Готовність майбутніх офіцерів-прикордонників до застосування методів аналізу ризиків в оперативно-службовій діяльності відрізняється складністю, зумовленою багатогранністю. Це професійно важлива

особистісна властивість, що забезпечує належний рівень застосування методів аналізу ризиків в оперативно-службовій діяльності, охоплює усвідомлення майбутніми фахівцями значення й ролі цієї готовності для ефективного вирішення завдань оперативно-службової діяльності, систему знань, а також умінь і навичок належного застосування методів аналізу ризиків в оперативно-службовій діяльності. Структурно готовність майбутніх офіцерів-прикордонників до застосування методів аналізу ризиків в оперативно-службовій діяльності містить мотиваційно-особистісний, когнітивно-пізнавальний та операційно-результативний компоненти.

Перспективами подальших наукових розвідок є визначення діагностичного апарату оцінювання сформованості готовності майбутніх офіцерів-прикордонників до застосування методів аналізу ризиків в оперативно-службовій діяльності.

Список використаної літератури

1. Джонстоун Дж., Яніцкі М., Навроцкі Д. Посібник з кримінального аналізу для кримінальних аналітиків Державної прикордонної служби України. Київ, 2015. 176 с.
2. Діденко О. В. Теоретико-методичні засади формування здатності до професійної творчості в майбутніх офіцерів Державної прикордонної служби України : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04. Луганськ, 2009. 533 с.
3. Діденко О. В. Характеристика структурних компонентів творчості як професійної якості офіцерів-прикордонників. *Педагогіка і психологія формування творчої особистості: проблеми і пошуки* : зб. наук. пр. / ред. кол.: Т. І. Сущенко (голов. ред.) та ін. Запоріжжя, 2009. Вип. 55. С. 143–150.
4. Дьяченко М. И., Кандыбович Л. А. Готовность к деятельности. Минск : БГУ, 1979. 163 с.
5. Охорона державного кордону прикордонною заставою : в 3 ч. : навч. посібник / І. Томків та ін. Хмельницький : Вид-во НАДПСУ, 2005. Ч. 1. 300 с.
6. Педагогіка вищої школи : навч. посібник / З. Н. Курлянд та ін. ; за ред. З. Н. Курлянд. 2-ге вид., переробл. і доповн. Київ : Знання, 2005. 399 с.
7. Старчук О. О. Методика формування фізичної готовності майбутніх офіцерів до військово-професійної діяльності : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02. Хмельницький, 2011. 189 с.
8. Сухомлинський В. О. Проблеми виховання всебічно розвиненої особистості. Вибр. твори : в 5 т. Київ : Рад. шк, 1976. Т. 1. 654 с.
9. Чудик А. В. Підготовка майбутніх офіцерів-прикордонників до застосування спеціальних засобів та заходів фізичного впливу у процесі оперативно-службової діяльності : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Нац. академія ДПСУ ім. Богдана Хмельницького. Хмельницький, 2015. 223 с.

Стаття надійшла до редакції 08.09.2017.

Пшеничная А. А. Сущность, структура и особенности содержания понятия “профессиональная готовность офицеров-пограничников к применению методов анализа рисков в оперативно-служебной деятельности”

В статье установлено, что готовность будущих офицеров-пограничников к применению методов анализа рисков в оперативно-служебной деятельности отличается сложностью и многогранностью. Автор характеризует ее как профессионально важное личностное свойство, которое обеспечивает надлежащий уровень применения методов анализа рисков в оперативно-служебной деятельности, охватывает осознание будущими специалистами значения и роли этой готовности для эффективного

решения задач оперативно-служебной деятельности, систему знаний, а также умений и навыков надлежащего применения методов анализа рисков в оперативно-служебной деятельности. Представлена характеристика структурных компонентов готовности будущих офицеров-пограничников к применению методов анализа рисков в оперативно-служебной деятельности, в частности мотивационно-личностного, когнитивно-познавательного и операционно-результативного.

Ключевые слова: *офицер-пограничник, риск, анализ рисков, мотивационно-личностный, когнитивно-познавательный и операционно-результативный компоненты, профессиональная деятельность, охрана границы.*

Pshenychna O. The Essence, Structure and Features of the Content of the Concept of “Professional Readiness of Border Guard Officers to Apply Methods of Risk Analysis in Operational and Service Activities”

The article clarifies that the readiness of future border guard officers to apply methods of risk analysis in operational and service activities differs in complexity and versatility. The author describes it as a professionally important personal property that provides the appropriate level of application of methods of risk analysis in operational and service activities, encompasses the awareness of future specialists of the importance and role of this readiness for effective solution of the tasks of operational and service activities, the system of knowledge, as well as the skills and abilities of proper usage of risk analysis methods in operational and service activities. The characteristic of structural components of future border guard officers' readiness (in particular motivational-personal, cognitive-knowledgeable and operational-productive components) to apply methods of risk analysis in operational and service activities is given.

Officers are the heads of state border guard bodies and they make decisions on the organization of operational and service activities in conditions of information uncertainty. Taking this into account, it is necessary to purposefully prepare future border guard officers for effective actions in the conditions of uncertainty, to form the ability to make a decision in a comprehensive and justified manner and to assess risks in the organization of operational and service activities of border units.

For proper application of risk analysis methods in operational and service activities the overall personal orientation of the border guard officer is of great importance. Professional orientation determines the emotional and cognitive attitude of the border guard officer to their profession in general and to the application of methods of risk analysis in operational and service activities in particular. It directly affects the aspirations of the border guard officer to properly perform their service duties, increase their qualification level, including the use of risk analysis methods in operational and service activities. In order to take the appropriate decision and plan operational and service activities, the border guard officer, as the head of the state border guard body, should be able to analyze the situation on a certain sector of the state border, and determine the threats to national security. The readiness of future border guard officers to apply methods of risk analysis in operational and service activities is complex due to its multifaceted nature.

In general, the ability of border guard officers to work with information, to perceive and analyze new information, to freely orientate in the information environment is a precondition for making effective managerial decisions, choosing the optimal strategy as to professional activities.

Key words: *border guard officer, risk, risk analysis, motivational-personal, cognitive-knowledgeable and operational-productive components, professional activity, border guarding.*